ناگاه ح

حکایت یکی از ملوک عجم رنجور بود فی کل لیلة قیل له ینبغی ان یکون له اسنه بعد الدخول فی ارض العدو قال ذکره واجب وما فعلته الحسنی

بکر الکاف للاضافة الی القطع بعقل لم یعرف ساره من اللثنی حذفه واعرب ملوک بسکون الکاف رنجور بود مریض در حالت پیری فانه وقد کان

حکایت طلب شیخ شرف صالح نصیحی فقال له تذکر الموت اذا اصفر الزرع جان وقت الحصاد وامید از زندگانی قطع کرده بود ووقد

باش لطیف بیت موی سفید از اجل آرد پیام پشت خم از مرگ رساند سلام سواری بیاء الوحدة فارس واحد از در ملک

در آمد ای دخل وبشارت آورد بقوله که فلان قلعه را که گرفتم حصن بدولت خداوندی الظاهر ان الیاء للظرفیة کشادم ای فتحنا

ودشمنان اسیر شدند بهزیمت اشاره ای وسپاه ورعیت آن طرف جمکی بعنی باسرهم مطیع فرمان گشتند ای صاروا مطیعین للامر جمیع این

کلام بشنید ذلک الملک نفسی بتخفیف یاء الوحدة سرد بسکون الدال بمعنی البارد صفة نفس او زد وگفت این مژده بالواو الفارسی

اسم مصدر بمعنی مژده دادن ومژده کردن مرا نیست لان الملک توجه الی الانتقال بلکه دشمنان مرگست فسره بقوله یعنی وارثان مملکت

قطعه درین امید اشارة الی مضمون المصراع الثانی بسر شد المراد انه تم دریغ کلمه تحسر عمر عزیز بالاضافة البیانیة که آنچه در دلمست

وا رهوه از در دم فراز آید ای یحصل ویتحقق فی الخارج امید بسته بر آمد ای حصل ولیکن چه فائده زانکه بسکون الکاف للوزن امید نیست

که عمر گذشته الماضی الذی مضی باز آید ای یرجع قطعه کوس بالکاف العربی طبل عظیم بضرب وقت رحلت برفت علی امور العظام وهو بکسر السین

الی رحلت ای الارتحال بکوفت بالکاف العربی ماض فرکوفتن بمعنی الضرب دست اجل فیه استعارة ای دو چشم وداع بفتح الواو وهو

بمعنی التودیع او اسم مصدر وهو بکسر العین للاضافة سر بکنید لانکما تفترقان منی الآن فصار وقت الوداع ای کف دست بالاضافة وساعد وبازو

وقع فی بعض النسخ لفظ پنجه مکان ساعد وافتاده این کیدی عاید الی عمر نو دریغ بکر دیگر بکنید فلیودع کل واحد منکم للاخری برمن افتاد

وقع عام رک بکسر الکاف للاضافة بنیة الاخ وهو علی برمن افتاده دشمن کام وصف ترکیبی ای الموت الذی یریده العدو وفی بعض النسخ

برفتاده دشمن کام فیه تکلف لانه یجب کسر الواو لکسر النون للوزن آخر ای دوستان جمع دوست معنی البیت صفة التضاد لانه ذکر الضد

فیه گذر بکنید مفعوله محذوف للتعمیم روزگار در المراد به زمان عمر بسر شد بمعنی بر رفت بنادانی بالیاء المصدری ای الجهل من نکردم شما حذر بکنید فاعتبروا

اعمالی تامل

٢٥

واعمالی تامل فی هذه الابیات فان حالنا قول وسماع بلا عمل وسماع بلا قبول حکایت قال شخص لصالح عظنی قال الموت

موعظة بلیغة کما ورد فی الخبر موت الحاتمی کفی بکره واعظا وقیل فی الترجمة قطعه دو گور ای اجل دستی کوس رحلت اجون ایا گور زم وداع

سر ایدگر ای الم ساعدم قولوم بازوم الوداع اولدی سر ایدگز اخرال دوست گرکز زاید کز روزگارم جوکیدی غفلت

ایله سر گور روز خند ایدگز حکایت سالی بیاء الوحدة بربالین بمعنی الوسادة تربت یحیی پیغامبر علیه السلام والمقصود المراد

علی راس قبره معتکف بودم در جامع بکسر العین للاضافة اشتهر ذلک الجامع بجامع بنی امیة دمشق بکسر الدال والیم فی المشهور وبکسر الدال

وفتح المیم فی روایة اسم بلدة فی ارض الشام واختلفه بانیها ساره سمیت باسم بکی از ملوک عرب که بی انصافی یعنی با لظلم موصوف

بود وصروف اتفاقا بزیارت آمد علی ذلک القبر ونماز کرد ودعا ای صلی ودعا کما هو المعتاد فی زیارة القبور فان قبل بعد

بصر تراب الخذ الارض فالفائدة فی زیارة القبور قلنا الاستمداد والاستفاضة من الروح فان الزائر اذا شاهد القبر یتوجه الی الروح ارید فالقبض

بکثر اغلب وحاجت خواست بیت درویش وغنی بنده بالاضافة این خاک در ند بیراند الفقراء والاغنیاء عبید لتراب هذا الباب وانان بفتح الواو

اصله وآنان بمد الالف که غنی ترند محتاج ترند کافیل بیت بادشاهان جهان جون بغم خسته شوند استعانت زدر گوشه نشینان طلبند

انگه ای بعده روی بمن کرد ای توجه الی وگفت از انجا ای من الفیض وفضل الله که همت درویشانست فان همتهم منه لامن انفسهم وقیل بعنی از دروناه دل

وجان هذا مع کونه بعید اوجب الاستدراک فی قوله خاطر وصدق معامله ایشان مع الله بعطف علی قوله همت درویشان است خاطر بیاء الوحدة

همراه من کنید لان همت الرجال تقلع الجبال که از دشمن صعب قوی اندیشناکم العلم ان لفظ اندیشناک امر اندیشیدن وقد یستعمل فی بعض الترکیب بمعنی الغضب

اندیشی وضرر اندیش والفظ ناک اداة نسبة نحو غمناک واندیشناک والیم للمتکلم کفتم بر رعیت ضعیف رحمت کن عملا بقول النبی صلعم ارحموا من فی الارض

یرحمکم الرحمن تا از دشمن قوی زحمت نبینی رباعی ببازوان جمع بازو بمعنی العضد توانا بمعنی القدیر وقوت بتشدید الواو سر دست معناه لغة

راس الید والمراد به الاصابع خطاست جز تقدم پنجه مسکین ناتوان ای الضعیف شکست بمعنی کسستن مبتدأ موخر بترسد امر غایب من ترسیدن

انکه بر افتادگان والضعفاء نبخشاید بفتح النون النافیة ای لا یرحم که گر بیائد آید ال ان زل او وقع گستش نگیرد دست و التقدیر بگیر دستش کما قال

Copyright © King Saud University

Created with PDFsharp 1.2.1269-g (www.pdfsharp.com)